



HANKESUUNNITELMA

LOUNAISTUULI

Lapin kansainvälinen toimintaympäristö muuttui perustavalla tavalla helmikuun lopussa 2022. Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ensin keskeytti ja myöhemmin lopetti toistaiseksi kaiken yhteistyön Venäjän pohjoisten alueiden kanssa. Katse suuntautui pohjoismaisiin naapureihin ja Eurooppaan.

Lappi ja Pohjoiskalotti ovat keskeisiä alueita uudessa turvallisuuspoliittisessa kontekstissa, ja liittoutuminen voi tuoda mahdollisuuksia Lapin ja koko Pohjoiskalotin aluekehittämiseen ja sen edistämiseen. Liittoutuminen voi myös edistää transatlanttisia kumppanuuksia.

Tämä hanke antaa Lapille laajempaa aluelähtöistä näkökulmaa kansainväliseen yhteistyöhön. Yhteinen pohjoinen ohjelma edellyttää toimenpiteitä Pohjoismaiden kesken. Vuoden 2023 alussa Lappi on hakenut Perifeeristen merellisten alueiden liiton (CPMR) ja sen alaisen Itämerikomission (BRC) jäseneksi. Ne ovat verkostoja, joiden kautta Lapin strategisia tavoitteita on mahdollista edistää aktiivisella toiminnalla.

1. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on uudessa geopoliittisessa ympäristössä vahvistaa ja tiivistää, yhtäältä Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueiden välistä yhteistyötä, ja toisaalta Itämeriyhteistyötä Lapin elinkeinoelämän ja aluekehittämisen tukemiseksi.

Pohjoismaista yhteistyötä tiivistetään alueiden poliittisten päättäjien ja viranomaisten suhteiden vahvistamisella ja yhteisen pohjoisen ohjelman edistämisellä. Hankkeessa luodaan vahvaa perustaa strategiselle poliittiselle yhteistyölle, jota hyödynnetään ja jatketaan hankkeen päätyttyä.

Itämeriyhteistyön osalta tavoitteena on Lapin valmiuksien kasvattaminen toimimaan tehokkaana Itämerikomission jäsenenä ja Lapin tavoitteiden eteenpäin viejänä.

Lisäksi tavoitteena on kartoittaa, mitä mahdollisuuksia uusi turvallisuuspoliittinen liittoutuminen tarjoaa Lapille.

2. Hankkeen toimenpiteet

Hanke toteutetaan kolmena eri työpaketina:

TP 1: Euroopan pohjoisen alueiden yhteistyön tiivistäminen

1.1. Tunnistetaan yhteisiä haasteita, joiden perusteella tehdään uusia avauksia

Aluksi järjestetään yksi virkamiestapaaminen Suomessa, osallistajat Suomen, Ruotsin ja Norjan maakuntien (Lappi, Norrbotten, Västerbotten, Finnmark, Troms, Nordland) johtoryhmien jäseniä. Tapaamisen tavoitteena on Yhteisen pohjoisen ohjelman pohjalta kartoittaa alueiden tilanteet, tahtotila ja haltuunotto.

Perustetaan virkamiestyöryhmä, jossa on edustaja kustakin maakunnasta. Työryhmän tehtävänä on valmistella sisältöjä ja ohjelmaa maakuntien poliittisiin tapaamisiin. Sisällöt voivat olla esim. geopolitiikkaa, vihreää siirtymää, alueiden omia painopisteitä koskevia. Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kertaa läsnäolota-



paamisessa perustamisen yhteydessä Rovaniemellä. Seuraavat tapaamiset ovat säännöllisiä virtuaalitapaamisia.

1.2 Järjestetään tapaamisia alueiden poliittisten johtajien kesken

Järjestetään hankkeen aikana kaksi maakuntien poliittisten johtajien tapaamista, joiden tavoitteena on saada maakuntien päättäjät tutustumaan toisiinsa ja sitoutumaan yhteistyöhön. Molempiin tapaamiseen osallistuu päättäjiä kustakin maakunnasta. Ensimmäinen tapaaminen järjestetään vuoden 2023 aikana Rovaniemellä.

1.3 Solmitaan yhteistyösopimuksia

Tarkastellaan alueiden välisten yhteistyösopimusten tilanne ja tarvittaessa solmitaan kahden- tai monenvälisiä sopimuksia. Sopimuksiin kirjataan yhteistyön tavoitteita ja toimenpiteitä. Niillä myös vahvistetaan sitoutumista keskinäiseen yhteistyöhön. Lisäksi toimivat yhteistyön strategisen mallin perustana.

1.4 Viedään eteenpäin yhteisiä vaikuttamislinjauksia

Virkamiestyöryhmä valmistelee linjauksia yhdessä päätettyjen teemojen ja asioiden eteenpäin viemiseksi. Linjaukset käsitellään maakuntien poliittisten päättäjien tapaamisissa.

Viedään eteenpäin Suomen, Ruotsin ja Norjan valtioiden tasolle pohjoisen yhteistä viestiä, joka on kuvattu Yhteisessä pohjoisessa ohjelmassa. Ohjelma luo strategiset raamit tavoitteelliselle yhteistyölle Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan välille. Tavoitteena on saattaa Yhteinen Pohjoinen ohjelma osaksi Suomen hallitusohjelmaa.

Ohjelma vahvistaa Suomen geopoliittista asemaa ja kestäväää kasvua hyödyntämällä pohjoisen osaamista, energiaa, logistiikkaa, luonnonvaroja ja ainutlaatuista asennetta.

Osallistutaan Nordic West Officen järjestämään työpajaan Suomi 2030 –skenaariot, jossa työstetään mahdollisia skenaarioita Suomelle. Lapissa järjestettävässä työpajassa työstetään skenaariomateriaalia pohjoisesta näkökulmasta.

Toimitaan kansallisilla vaikuttamisfoorumeilla SuomiAreena Porissa kesällä 2024

<https://www.suomiareena.fi/pori>, Ahlmedahls veckan Visbyssä Ruotsissa 27.6.-1.7.2023

<https://www.almedalsveckan.info>, Arendalsuka kesällä 2024 Norjassa <https://www.arendalsuka.no>

TP 2. Itämeriyhteistyön valmiuksien kasvattaminen ja tiivistäminen:

2.1 Lapin poliittisten päättäjien osallistuminen CPMR:n ja Itämerikomission tilaisuuksiin

Lappi on hakenut vuoden 2023 alussa CPMR:n ja Itämerikomission jäseneksi. Tehokkaan työn takaamiseksi ja Lapin omien strategioiden edistämiseksi sekä Yhteisen pohjoisen ohjelman viestin eteenpäin viemiseksi 1-2 Lapin liiton hallituksen jäsentä perehtyy CPMR:n ja Itämerikomission toimintaan osallistumalla yleiskokouksiin, yksi kokous vuodessa, ja tarpeen mukaan muihin kokouksiin. Ensimmäinen kokous on 10.3.2023 Political bureau, Murcia Espanja.

2.2 Lapin liiton vaikuttaminen valituissa teemoissa, kuten koheesiopolitiikassa, merialuepolitiikassa, liikennepolitiikassa ja arktisessa yhteistyössä

Lapin liiton hallitus linjaa tavoitteet Lapin omien etujen vaikuttamistyölle Itämerikomissiossa ja CPMR:ssa. Vaikuttamistyön avaamiseksi 1-2 viranhaltijaa Lapin liitosta osallistuu Koheesiopolitiikka-, Merialuepolitiikka-, Liikennepolitiikka- ja Arktinen yhteistyö -työryhmien kokouksiin. Kukin neljästä työryhmästä kokoontuu keskimäärin kaksi kertaa vuodessa. Tässä vaiheessa kalenterissa on kaksi julkaistua kokousta:

9.3.2023 Liikennetyöryhmän seminaari, Cartagena Espanja

22.3.2023 Koheesiopolitiikan kokous, Linköping Ruotsi



2.3 Lapin ja Euroopan pohjoisten alueiden yhteinen vaikuttaminen

Viedään Yhteisen pohjoisen ohjelman viestiä erityisesti Itämerikomission Saavutettavuus ja liikenne - työryhmään. Kokouksia on kaksi kertaa vuodessa. Niihin osallistuu 1-2 Lapin liiton virkamiestä.

TP 3. Suomen Nato-jäsenyyden tuomat mahdollisuudet Lapin aluekehittämiseen

3.1 Selvitetään tilannekuva ja mahdollisuuksia

1-2 Lapin liiton viranhaltijaa tekee benchmarking-matkan pohjoismaisiin Nato-maihin Norjaan ja Islantiin, EU:n Nato-edustustoon sekä Pohjois-Amerikkaan.

Matkojen tavoitteena on selvittää mitä Nato-jäsenyys on verrokkimaille tuonut puolustuksen ja sotilaallisen teknologian lisäksi, sekä tutkia Pohjois-Amerikan mahdollinen kiinnostus Lappia kohtaan. Näkökulmana aluekehitys, TKI, infrastruktuuri ja hyvinvoinnin lisääminen. Lisäksi selvitetään erilaisia toteutuneita rahoitus- ja investointimalleja.

Matkojen tuloksista tehdään analyysi ja suunnitelma tulosten hyödyntämiseksi. Järjestetään Nato-keskustelutilaisuus.

3. Toimenpiteiden aikataulutus 1.3.2023 – 30.6.2025

2023	2024	2025
Viranhaltijatapaaminen ja viranomaistyöryhmän perustaminen (Rovaniemi)	Maakuntien poliittisten johtajien tapaaminen (SWE/NO)	1 x Koheesiotyöryhmän kokous (EU) (1 hlö)
Maakuntien poliittisten johtajien tapaaminen (Rovaniemi)	Arendalsukaan (Norja) osallistuminen	1 x Saavutettavuus ja liikenne - työryhmän kokous (EU) (1 hlö)
Suomi 2030 –skenaariot –työpaja (Rovaniemi)	SuomiAreenaan (Suomi) osallistuminen	1 x Arkisen työryhmän kokous (EU) (1 hlö)
Benchmarking-matka Norjaan (2 hlö)	Ahlmedahls veckaniin (Ruotsi) osallistuminen	1 x CPMR yleiskokoukseen osallistuminen (EU) (2 hlö)
2 x CPMR yleiskokoukseen osallistuminen (EU) (2 hlö)	2 x Koheesiotyöryhmän kokous (EU) (1 hlö)	1 x Merialuepolitiikan kokous (EU) (1 hlö)
2 x Koheesiotyöryhmän kokous (EU) (1 hlö)	2 x Saavutettavuus ja liikenne - työryhmän kokous (EU) (1 hlö)	Analyysi ja raportti Nato-jäsenyydestä
2 x Saavutettavuus ja liikenne - työryhmän kokous (EU) (1 hlö)	2 x Arkisen työryhmän kokous (EU) (1 hlö)	Nato-keskustelun järjestäminen
2 x Arkisen työryhmän kokous (EU) (1hlö)	2 x Merialuepolitiikan kokous (EU) (1 hlö)	
2 x Merialuepolitiikan kokous (EU) (1 hlö)	2 x CPMR yleiskokoukseen osallistuminen (EU) (2 hlö)	
	Benchmarking-matka Pohjois-Amerikkaan (2 hlö)	
	Benchmarking-matka EU:n Nato-edustustoon (2 hlö)	
	Benchmarking-matka Islantiin (2 hlö)	



4. Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena on syntynyt tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö pohjoisten alueiden välille. On myös syntynyt perusta pohjoismaiselle, strategiselle, poliittisen tason yhteistyölle. Tiivis, tavoitteellinen, strateginen poliittisen tason yhteistyö konkretisoituu kahden- ja monenvälisinä sopimuksina, joissa määritellään yhteistyön tulevaisuuden tavoitteita ja toimenpiteitä.

Toisena tuloksena Lapin valmiudet toimia Itämeri- ja Pohjoiskalottiyhteistyössä ovat vahvistuneet. Itämeren alueen ja Euroopan Pohjoisen väliset verkostot ja kumppanuudet ovat vahvistuneet, ja niiden avulla voidaan edistää Lapin koko yhteisiä etuja kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kolmanneksi Lapilla on riittävät tiedot siitä, mitä mahdollisuuksia Suomen Nato-jäsenyys tuo esim. liikenteen kehittämiseksi tai TKI-toimintaan. Nato-jäsenyyden tuomat mahdollisuudet analysoidaan ja raportoidaan sekä niiden hyödyntämisestä laaditaan toimenpidesuunnitelma. Järjestetään keskustelufoorumi tai vastaava tilaisuus. Lisäksi tuloksia hyödynnetään tulevan Lappi-sopimuksen laatimisessa.

5. Hankkeen resurssit ja kustannukset

Hankkeelle palkataan yksi projektipäällikkö 100% työajalla.

Hankkeen toimenpiteisiin osallistuu Lapin liiton virkahenkilöstöä ja hallituksen jäseniä tulosten saavuttamisen turvaamiseksi. Osallistuminen CPMR:n ja Itämerikomission työryhmien työskentelyyn sekä pohjoismaisen yhteistyön tiivistäminen edellyttävät henkilökohtaista panostusta ja verkostoitumista sekä keskimääräistä runsaammin matkustamista EU-alueella. Matkakustannuksia on budjetoitu 69 000 €. Matkat on eritelty toimenpiteiden yhteydessä.

Ostopalveluihin on budjetoitu yhteensä 13 000 €, josta 7 000 € kustannus tulee Nordic West Officen järjestämästä Suomi 2030 –skenaariot työpajasta, ja 4 500 € on budjetoitu ensimmäiseen, Rovaniemellä järjestettävään hankkeen käynnistävään pohjoismaisten aluehallintojen viranhaltijoiden (johtoryhmät) kokoukseen, jossa mm. perustetaan viranomaistyöryhmä, sekä ensimmäiseen Rovaniemellä järjestettävään alueiden poliittisten johtajien kokoukseen. Vuodelle 2025 on budjetoitu 1500 € Nato-keskustelun järjestämiseksi.

Muihin kustannuksiin budjetoidaan 45 000 €. Ne sisältävät vuosittaisen 10 000 € CPMR:n jäsenmaksun sekä vuonna 2024 kolmeen yhteiskunnalliseen tapahtumaan osallistumisen ja niissä julkisen keskustelun järjestämisen (SuomiAreena, Ahmedahls veckan ja Arendalsuka).

